

ปทุมมา (*Curcuma sparganifolia* Gagnep.)

พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 58/เอ็นเอ

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 58/เอ็นเอ ได้มาจากการคัดเลือกต้นปทุมมา โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้รวบรวมต้นปทุมมา (*Curcuma sparganifolia*) ในสภาพธรรมชาติจากแหล่งต่างๆ และในปี พ.ศ. 2545-2547 สามารถคัดเลือกต้นปทุมมาที่มีลักษณะดีและสวยงามคือ ปทุมมาเชียงใหม่รายซีเอฟ 58/เอ็นเอ

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma sparganifolia</i> Gagnep. วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะบวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือหัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 - 2.0 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 20 - 29 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 43 - 60 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มีประมาณ 2 - 4 ใบ กว้าง 3.2 - 3.9 เซนติเมตร ยาว 27 - 31 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียว โคนกาบสีน้ำตาลแดง
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 40 - 50 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 5.5 - 6.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 4.3 - 5.0 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปไข่ สีชมพูเข้ม ปลายมนแต่มีสีเขียวเล็กน้อย มีจำนวน 5 - 7 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน สีชมพูเข้ม ปลายแหลมสีขาว มีจำนวน 9 - 10 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.4 - 0.6 เซนติเมตร ยาว 1.4 - 1.6 เซนติเมตร สีขาว กลีบปากสีม่วงอ่อน สันปากสีเหลืองปนสีแดงส้ม เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.2 - 0.3 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)
ลักษณะอื่น ๆ	1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง

2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง แข็งแรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อย เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 9 วัน และไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 58/เอ็นเอ